

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ, ЖОГОРКУ БИЛИМ
БЕРҮҮ ЖАНА ИННОВАЦИЯ МИНИСТРЛИГИ**

С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университети

Магистратура бөлүмү

**БЕКТЕМИН
С.Нааматов атындагы НМУнун
ректорунун м.а. б.и.к.**

К.О.Омурова

« 09 » 2025 -ж.

Каттоо № 25612 пр. № 2

НЕГИЗГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ

Даярдоо багыты: 580200 –Менеджмент

Даярдоонун профили: Каржы менеджменти, Агрардык менеджменти, Билим берүүнүн менеджменти.

Академиялык даража: магистр

Нарын – 2025

Негизги билим берүү программасы (НББП) КР ББЖИМнин 2021-жылдын 21-сентябрындагы №1578/1 буйругу менен бекитилген 580200 Менеджмент даярдоо багыты боюнча ЖКББ МББСнын талаптарына ылайык түзүлгөн.

Иштеп чыккандар:

п.и.к., доцент Султаналиева Ш.К
(колу)

Окутуучу Султанова Б.К
(колу)

2. Магистратура бөлүмүндө 2025-жылдын «26» август отурумунда № 1 протоколу менен **ЖАКТЫРЫЛДЫ.**

3. 580200 – Менеджмент даярдоо багыты боюнча НББП негизги жумуш берүүчүлөр менен **МАКУЛДАШЫЛДЫ.**

1. КР Улуттук статистика комитетинин,

Нарын райондук бөлүмүнүн жетекчиси Мамбетов А.С
(кызматы) (колу) аты-жөнү

4. Магистратура бөлүмүнүн кеңешинин 2025-жылдын «26» август отурумунда № 1 протоколу менен **ЖАКТЫРЫЛДЫ.**

Магистратура бөлүмүнүн директору:

п.и.к., доцент Султаналиева Ш.К
(колу)

5. Негизги билим берүү программасы (НББП)
580200 – Менеджмент даярдоо багыты боюнча

НМУнун окуу башкармалыгынын башчысы: Усубалиева Ж.Ж

6. Документ НМУнун ОУКнин 2025-жылдын «5» сентябрь отурумунда № 2 протоколу менен **ЖАКТЫРЫЛДЫ.**

ОУКнын төрайымы, НМУнун академиялык иштеп боюнча

Проректору, б.и.к., доценттин м.а. Омурова К.О
(колу)

МАЗМУНУ

1. Жалпы жоболор	5
1.1. С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университети 580200 – Менеджмент багыты боюнча ишке ашыруучу негизги билим берүү программасы.....	5
1.2. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПсын иштеп чыгуу үчүн зарыл болгон ЖКББ даярдоо багыты боюнча МББС жана башка ченемдик документтер	6
1.3. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПнын жалпы мүнөздөмөсү (миссиясы, максаттары, милдеттери, өздөштүрүү мөөнөтү, эмгек көлөмү)	7
1.4. Абитуриентке коюлуучу талаптар	9
2. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПсын бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү	10
2.1. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүк аймагы.....	10
2.2. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектилери	10
2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү	11
2.4. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери	11
3. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПнын түзүмү	12
3.1. Окутуунун күндүзгү формасында магистрлерди даярдоодо ЖКББ НКББПны өздөштүрүүнүн жалпы эмгек көлөмү 120 кредиттен кем эмес болушу керек.....	13
4. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПсын өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптандырылуучу магистранттын НББПнын бүтүрүүчүсүнүн компетенциялары	8
4.1. Бүтүрүүчүлөр алышуучу талап кылынган компетенциялардын мүнөздөмөлөрү	18
4.2. Талап кылынган компетенциялардын жана аларды түзүүчү курамдык бөлүктөрдүн НББПна ылайык келүү матрицасы	20
5. Билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер	20
5.1. Жылдык календарлык окуу графиги	20
5.2. Магистрди даярдоонун окуу планы	21
5.3. Окуу дисциплиналарынын (модульдарынын) жумушчу программаларынын аннотациялары.....	21
5.4. Окуу жана өндүрүштүк практикалардын программалары	21
6. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПнын фактылык ресурстар камсыздоосу	
6.1. Кадрлык камсыздоо	24
6.2. Окуу процессин окуу-методикалык жана маалыматтык камсыздоо.....	25
6.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо.....	26
7. ЖОЖдун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий жана социалдык-инсандык компетенцияларын калыптандыруучу чөйрөсүнүн мүнөздөмөсү	26
8. Магистратуранын билим берүү программасын өздөштүрүүнүн сапатын баалоо системасын нормативдик-методикалык жактан камсыздоо.	28
8.1. Учурдагы жетишкендиктерди көзөмөлдөө жана аралык аттестация жүргүзүү үчүн баалоо каражаттарынын фонду.....	28

8.2.Магистратура программаларынын бүтүрүүчүлөрүнүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясы.....	30
9. Магистранттарды даярдоонун сапатын камсыз кылуучу башка нормативдик-методикалык документтер жана материалдар.....	31
10. Мезгилдүү түрдө ЖКББнүн (жогорк кесиптик билим берүүнүн) ББПсын жана анын документтерин жаңыртууну уюштуруу регламенти.....	32
11. 580200 – Менеджмент багыты боюнча ЖКББнүн НББПсын иштеп чыгуучулардын жана эксперттердин тизмеси	32

ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ
580200 МЕНЕДЖМЕНТ БАГЫТЫ БОЮНЧА
МАЗМУНУ

1.Жалпы жоболор

1.1. С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин (НМУ) негизги билим берүү программасына бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик даярдык деңгээлине коюлган талаптар, окуу планы, курстар, предметтер, дисциплиналар (модулдар) боюнча окуу программалары жана студенттерди даярдоонун сапатын камсыз кылган башка материалдар, ошондой эле практика программалары, окуу планынын графиги жана тиешелүү билим берүү технологияларын ишке ашырууну колдогон методикалык материалдар кирет.

1.2. Бул нускама төмөнкү ченемдик документтердин жоболоруна негизделген жана ЭАСУ (Эл аралык стандартташтыруу уюму) документтеринин талаптарын жана сунуштарын эске алат:

1. **ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ Об образовании от 11 августа 2023 года №179 (В редакции Законов КР от 30 декабря 2024 года № 208, 30 января 2025 года № 32, 18 апреля 2025 года № 78, 14 октября 2025 года № 210, 28 октября 2025 года № 241, 23 января 2026 года № 6)**

2. **ПОЛОЖЕНИЕ об организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования с применением академических кредитов Приложение 1(к постановлению Кабинета Министров Кыргызской Республики от 27 сентября 2024 года № 590)**

3. **Нормативные правовые акты, регулирующие деятельность образовательных организаций высшего и среднего профессионального образования Кыргызской Республики, утвержденные Постановлением Правительства КР от 29 мая 2012 года №346.**

4. **Устав Нарынского государственного университета им. С. Нааматова (принят Ученым советом НГУ 13.05.2025 протокол №496/1.**

5. **ИСО 9000:2008** Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь.

6. **ИСО 9001:2008** Системы менеджмента качества. Требования.

7. **Приказ Министерства образования и науки Кыргызской Республики «Об утверждении государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования» от 30 июля 2021г № 1357/1**

8. **Государственные образовательные стандарты высшего профессионального образования, утвержденные приказом МОН КР №1578/1 от 21.09.2021 г.**

9. **Положение об основной образовательной программе ВПО, утвержденное**

приказом ректора НГУ от 26.11.2025 г.

10. Рабочий учебный план 580200 Менеджмент на 2022-2023 учебный год.
11. СМК ПО 4.08-2024 Система менеджмента качества. Общеуниверситетское положение о контроле качества образовательного процесса по учебной дисциплине
12. СМК ПО 4.13 – 2020 Система менеджмента качества. Общеуниверситетское положение об оценке уровня эффективности деятельности ППС, кафедр, факультетов НГУ
13. СМС ПО 4.01-2022 Модульно-рейтинговая система обучения и оценки знаний студентов.
14. Положение об организации учебного процесса на основе кредитной технологии ECTS
15. Положение о внеаудиторной самостоятельной работе студентов
16. СМК ПО 2.13 – 2024 Общеуниверситетское положение о практике студентов
17. СМК РК 1.03-20125 Руководство по качеству НГУ.
18. СМК СТУ 3.08-2025 Стандарт организации «Управление записями».
19. СМК ПО4.02-2025 О базе оценочных средств для проведения текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации студентов
20. Положение об итоговой государственной аттестации выпускников высших учебных заведений КР (утв. постановлением Правительства КР от 29.05.2012 г. №346).
21. Стратегический план развития НГУ им. С. Нааматова на 2025-2030 годы
22. Договора с работодателями.

МББС- Мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ – жогорку кесиптик билим берүү;

НББП – негизги билим берүү программасы;

ОМБ – окуу-методикалык бирикме;

НББП ДЦ - негизги билим берүү программасынын дисциплиналар цикли;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар;

КК - кесиптик компетенциялар;

ИСК - инсандык-социалдык жана жалпы маданий компетенциялар;

1.3. ББПнын жалпы мүнөздөмөлөрү (миссиясы, максаттары, милдеттери, иште чыгуу мезгили, эмгек сыйымдуулугу)

ББПнын миссиясы - ар кандай тармактарда жогорку кесиптик билимге ээ болго кадрларды даярдоо жана окутуу, илимий чыгармачылыктын методологиясы жана ыкмалары ар түрдүү маалыматты талдоо жана синтездөө көндүмдөрү, заманбап маалыматты технологиялар, изилдөө маселелерин чечүү, аналитикалык жана педагогикалык маселелерд

чечүү, долбоорлорду иштеп чыгуу жана башкаруу, ошондой эле айыл чарба тармагында өндүрүштү башкаруу боюнча практикалык көндүмдөргө ээ болуу.

1.3.1. Инсанды окутуу жана тарбиялоо багытындагы ЖКББ НКББПнын максаты

Билим берүү жаатында, 580200 "Менеджмент" адистиги боюнча жогорку кесиптик билим берүүдө негизги билим берүүнүн программасынын **максаты** жалпы илимий жана башкаруу билимдеринин негиздери боюнча окутууну камсыз кылуу, бүтүрүүчүлөргө башкаруу жана изилдөө иш-аракеттеринде ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берген терең кесиптик билим алуу, ошондой эле эмгек рыногунда социалдык мобилдүүлүктү жана туруктуулукту камсыз кылган социалдык, жеке жана кесиптик компетенцияларга ээ болуу.

Жеке өнүгүү жаатында, 580200 "Менеджмент" адистиги боюнча ЖКББнүн (жогорку кесиптик билим берүүдө) НКББПнын (негизги билим берүү программасынын) максаты максатка умтулуучулук; уюшкандык; тырышчаактык; жоопкерчилик; жарандык аң-сезим; баарлашуу көндүмдөрү; толеранттуулук; жана жалпы маданиятты жогорулатуу сыяктуу социалдык жана жеке сапаттарды өнүктүрүү болуп саналат.

1.3.2. 580200 – “Менеджмент” багыты боюнча магистрлерди даярдоодо окутуу тармагындагы ЖКББ НКББПнын **максаты** болуп төмөнкүлөр эсептелет: экономикалык бизнес-билим негиздеринин багытында даярдоо, жогорку кесиптик билим берүү (бакалавр денгээлинде), бүтүрүүчүнүн тандаган тармак ишмердүүлүгүндө ийгиликтүү иштеп кете алышына мүмкүндүк берүү, эмгек рыногунда анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана туруктуулугуна түрткү берүүчү универсалдык жана кесиптик компетенцияларга ээ болушу.

580200 – “Менеджмент” багыты боюнча инсанды тарбиялоо багытындагы ЖКББ НКББПнын максаты болуп төмөнкүлөр эсептелет: Магистранттардын социалдык-инсандык сапатын калыптандыруу: максатка умтулуучулук, уюштуруучулук, эмгекти сүйүү, жоопкерчилик, жарандуулук, коммуникативдик, жалпы маданиятын жогорулатуу ж.б.

580200 – “Менеджмент” багыты боюнча **бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн тармагы** төмөнкүлөрдү ичине камтыйт:

- ар кандай уюштуруучулук-укуктук формалардагы жана менчик формасындагы уюмдарды башкаруу процесстери;
- мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу процесстери;
- башкаруу боюнча консультация берүү процесстери
- изилдөө процесстери.

Бүтүрүүчүлөр билим денгээли жана алган компетенциясы кызматкердин квалификациясына коюлган талаптарга ылайык келген шартта, кесиптик ишмердүүлүктү башка чөйрөлөрдө жана (же) сфераларда жүргүзө алышат.

1.3.3. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери (кызыккан жумуш берүүчүлөрдүн катышуусу менен иштелип чыккан) (*):

уюштуруу жана башкаруу ишмердүүлүгү чөйрөсүндө:

- уюмдарды, структуралык бөлүмдөрдү, кызматкерлердин топторун (командаларын), долбоорлорду жана тармактарды башкаруу;
- уюштуруучулук башкаруу структураларын түзүү, аларды жакшыртуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу жана негиздөө;
- уюмдарды жана алардын жеке бөлүмдөрүн өнүктүрүү стратегиясын иштеп чыгуу;

аналитикалык иш чөйрөсүндө:

- башкаруу чечимдерин даярдоо жана кабыл алуу үчүн маалыматты издөө, талдоо жана баалоо;
- башкарууну уюштуруунун учурдагы формаларын талдоо;
- башкаруу процесстерин талдоо жана моделдөө, алардын эффективдүүлүгүн баалоо;

долбоордук иш чөйрөсүндө:

- уюмда (компанияда) долбоордук иштерди уюштуруу;
- терең трансформация процесстерин башкаруу;
- долбоорлорду ишке ашырууну башкаруу;
- долбоордогу белгисиздик деңгээлин азайтуу;
- уюштуруу долбоорлорун ишке ашыруунун эффективдүүлүгүн баалоо;

изилдөө-ишмердүүлүгү жсаатында:

- актуалдуу илимий проблемаларды аныктоо жана түзүү;
- изилдөө жана тажрыйба -конструктордук программаларды иштеп чыгуу, аларды ишке ашырууну уюштуруу;
- процесстердин, кубулуштардын жана объекттердин уюштуруучулук жана башкаруучу моделдерин иштеп чыгуу, натыйжаларды баалоо жана чечмелөө;
- изилдөө темасы боюнча маалыматты издөө, чогултуу, иштетүү, талдоо жана системалаштыруу;

- рецензияларды, докладдарды жана илимий басылмаларды даярдоо;

ишкердик иш чөйрөсүндө:

- ишкердик идеяны издөө, талдоо жана баалоо;
- бизнес -планды иштеп чыгуу жана ишке ашыруу;
- рынокту изилдөө жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүк ыкмаларын жана инструменттерин иштеп чыгуу;

окутуу жсаатында:

- башкаруу жана атайын дисциплиналарды окутуу;

- билим берүү программаларын жана окуу материалдарын иштеп чыгуу.

Окутуу чөйрөсүндө бүтүрүүчү даярдашы керек болгон кесиптик ишмердүүлүк тапшырмаларынын тизмеси негизинен тиешелүү кесиптик ишмердүүлүктүн квалификациялык талаптарынан жана кесиптик стандарттан (эгер бар болсо) алынууга тийиш. Эгерде алар жок болсо, кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттеринин тизмеси жумуш берүүчүлөрдүн милдеттүү түрдө катышуусу менен МББС ЖКББнын долбоорун иштеп чыгуучу тарабынан түзүлүшү керек.

1.3.4. Окутуунун күндүзгү бөлүмүндө жалпы орто же жалпы кесиптик билим берүүнүн базасында **580200 – “Менеджмент”** багыты боюнча магистрлерди даярдоо боюнча ЖКББ НКББПны өздөштүрүүнүн мөөнөтү 2 жылды түзөт.

Магистрлерди күндүзгү-сырттан окуу (кечки) жана сырттан окуу формасы боюнча, ошондой эле окутуунун ар кандай формасы менен айкалаштырып даярдоодо ЖКББ НКББПны өздөштүрүү мөөнөтү окутуунун күндүзгү формасында бекитилген ченемдик мөөнөткө салыштырмалуу 6 айга чейин ЖОЖ тарабынан узартылат.

Толук жогорку кесиптик билимдин негизинде "адис" квалификациясын берүү менен магистрлерди даярдоо үчүн ЖКББ НКББПны өздөштүрүү мөөнөтү бир жылдан кем эмес.

Магистрлерди жана адистерди тиешелүү багытта даярдоонун тектеш эмес багыттары боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болгон абитуриенттер үчүн базалык билим берүү программасын өздөштүрүү мөөнөтү, ЖКББ НКББПнын негизги кесиптик билимдерин жана компетенцияларын түзүүчү теңдөөчү курстарды өнүктүрүүнүн эсебинен жогорулайт.

Магистрлерди даярдоодо ЖКББ НКББПны өздөштүрүүнүн мөөнөтү окутуунун күндүзгү бөлүмү боюнча ылдамдатылган программаны ишке ашыруу алкагында 3 жылдан кем эмес убакытты түзөт.

Билим алуунун формасынан көз карандысыз жекече окуу планы боюнча окутууда, окутуунун мөөнөтү ЖОЖ тарабынан өз алдынча бекитилет.

Жеке окуу планы боюнча окутууда ден соолугунан мүмкүнчүлүгү чектелген тараптарга жогорку окуу жай билим алуунун шайкеш келген формасы үчүн бекитилген мөөнөткө салыштырмалуу убакытты узартуу укугуна ээ.

Магистрлерди даярдоодо боюнча ЖКББ НКББПны өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети бекитет.

1.4. Абитуриенттердин даярдык деңгээлине коюлуучу талаптар

1.4.1. Жогорку кесиптик билим алууга талапкер болгон абитуриенттин билим деңгээли “магистр” квалификациясын ыйгаруу, - адистикке “бакалавр” квалификациясын же “адис” квалификациясын ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим берүү деңгээли.

1.4.2. Абитуриент жогорку кесиптик билими жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү “бакалавр” квалификациясын же жогорку кесиптик билими жөнүндөгү “ад квалификациясындагы мамлекеттик үлгүдөгү документке ээ болушу керек.

Талапкерлер тиешелүү тармакта бакалавр даражасы бар жогорку кесиптик билимди тиешелүү тармакта адистик квалификациясы бар жогорку кесиптик билимди тастыкта мамлекеттик үлгүдөгү документке ээ болушу керек. Төтөнчө тармактардын жана адистиктер тизмеси Билим берүү жана методикалык бирикме тарабынан белгиленет.

1.4.3. Жогорку билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын бирин ийгиликтүү аяктаган жана жогорку билим жөнүндө диплому бар адам магистратурага кабыл алынууга укуктуу.

1.4.4. НМУнун магистратура программасына кабыл алуу эрежелери Окумуштуу кеңеши тарабынан "Магистрдик программа жөнүндө жобонун" жана "Магистр программага кабыл алуу эрежелеринин" негизинде жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 26-июнундагы №597 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Жогорку кесиптик билим берүү окуу жайы (ЖОЖ) жөнүндө типтүү жоболорго ылайык бекитилет.

1.4.5. Магистратура программасына кабыл алуу ректордун буйругу менен жол-жоболоштурулат, анда студенттин адистиги, магистрдик программасы жана академиялык жетекчиси көрсөтүлөт.

2. ООП бүтүрүүчүсүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү

Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү.

580200 «Менеджмент» даярдоо багыты боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү төмөнкүлөрдү камтыйт:

- уюштуруу-укуктук формасына карабастан ар кандай уюмдар (коммерциялык, коммерция эмес, мамлекеттик, муниципалдык), аларда бүтүрүүчүлөр башкаруунун ар кандай кызматтарында аткаруучу же жетекчи катары иштешет;
- мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу органдары;

2.1. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү 580200 «Менеджмент» даярдоо багыты боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү төмөнкүлөрдү камтыйт:

- ар кандай уюштуруучулук-укуктук формалардагы жана менчик формасындагы уюмдарды башкаруу процесстери;
- мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу процесстери;
- башкаруу боюнча консультация берүү процесстери
- изилдөө процесстери.

Бүтүрүүчүлөр билим деңгээли жана алган компетенциясы кызматкердин квалификациясына коюлган талаптарга ылайык келген шартта, кесиптик ишмердүүлүктү башка чөйрөлөрдө жана (же) сфераларда жүргүзө алышат

2.2. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектиси

580200 – “Менеджмент” багытына даярдоо боюнча **бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объекти** болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- бүтүрүүчүлөр ар кандай башкаруу кызматтарында аткаруучу же менеджер болуп иштеген ар кандай уюштуруучулук-укуктук формадагы уюмдар (коммерциялык, коммерциялык эмес, мамлекеттик, муниципалдык);

- мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу органдары;
- бүтүрүүчүлөрү өз бизнесин түзгөн жана өнүктүргөн ишкерлер болгон структуралар;
- башкаруу проблемаларын чечүүгө байланышкан изилдөө уюмдары;
- жогорку жана кошумча кесиптик билим берүү системасынын мекемелери.

2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү.

- уюштуруу-башкаруучулук;
- аналитикалык;
- долбоордук;
- илимий-изилдөөчүлүк;
- ишкердик;

Бүтүрүүчү негизинен даярдануучу кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрү, шайкеш келген кесиптик стандарттын (бар болсо) негизинде же кызыкдар жумуш берүүчүлөр менен биргеликте, алардын квалификациялык талаптарынын негизинде, ЖОЖ тарабынан ишелип чыккан билим берүү программасынын мазмунун аныктайт.

2.4. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери (кызыккан жумуш берүүчүлөрдүн катышуусу менен иштелип чыккан) :

уюштуруу жана башкаруу ишмердүүлүгү чөйрөсүндө:

- уюмдарды, структуралык бөлүмдөрдү, кызматкерлердин топторун (командаларын), долбоорлорду жана тармактарды башкаруу;

- уюштуруучулук башкаруу структураларын түзүү, аларды жакшыртуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу жана негиздөө;

- уюмдарды жана алардын жеке бөлүмдөрүн өнүктүрүү стратегиясын иштеп чыгуу;

аналитикалык иш чөйрөсүндө:

- башкаруу чечимдерин даярдоо жана кабыл алуу үчүн маалыматты издөө, талдоо жана баалоо;

- башкарууну уюштуруунун учурдагы формаларын талдоо;

- башкаруу процесстерин талдоо жана моделдөө, алардын эффективдүүлүгүн баалоо;

долбоордук иш чөйрөсүндө:

- уюмда (компанияда) долбоордук ишгерди уюштуруу;
- терең трансформация процесстерин башкаруу;
- долбоорлорду ишке ашырууну башкаруу;
- долбоордогу белгисиздик деңгээлин азайтуу;
- уюштуруу долбоорлорун ишке ашыруунун эффективдүүлүгүн баалоо;

изилдөө-ишмердүүлүгү жаатында:

- актуалдуу илимий проблемаларды аныктоо жана түзүү;
- изилдөө жана тажрыйба -конструктордук программаларды иштеп чыгуу, аларды ишке ашырууну уюштуруу;

● процесстердин, кубулуштардын жана объекттердин уюштуруучулук жана башкаруучу моделдерин иштеп чыгуу, натыйжаларды баалоо жана чечмелөө;

- изилдөө темасы боюнча маалыматты издөө, чогултуу, иштетүү, талдоо жана системалаштыруу;

- рецензияларды, докладдарды жана илимий басылмаларды даярдоо;

ишкердик иш чөйрөсүндө:

- ишкердик идеяны издөө, талдоо жана баалоо;
- бизнес -планды иштеп чыгуу жана ишке ашыруу;
- рынокту изилдөө жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүк ыкмаларын жана инструменттерин иштеп чыгуу;

окутуу жаатында:

- башкаруу жана атайын дисциплиналарды окутуу;
- билим берүү программаларын жана окуу материалдарын иштеп чыгуу.

Окутуу чөйрөсүндө бүтүрүүчү даярдашы керек болгон кесиптик ишмердүүлүк тапшырмаларынын тизмеси негизинен тиешелүү кесиптик ишмердүүлүктүн квалификациялык талаптарынан жана кесиптик стандарттан (эгер бар болсо) алынууга тийиш. Эгерде алар жок болсо, кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттеринин тизмеси жумуш берүүчүлөрдүн милдеттүү түрдө катышуусу менен МББС ЖКББнын долбоорун иштеп чыгуучу тарабынан түзүлүшү керек.

3. 580200 – Менеджмент багыты боюнча НББПнын түзүмү

Даярдоо багытынын негизги билим берүү программасы (бакалавриатты, адистикти, магистратураны даярдоонун ар бир багыты) милдеттүү болуп саналат жана МББС (мамлекеттик билим берүү стандарты) ЖКББ (жогорку кесиптик билим берүү) тарабынан атайын багыт боюнча ЖОЖдун талаптарын эске алуу менен өз алдынча иштелип чыгат.

ББПтун түзүмү жана анын бөлүмдөрүнүн мазмуну окуу процессин пландаштыруу жана уюштуруунун НМУда калыптанган практикасын эске алышы керек. Билим берүү программасы билим берүүнүн негизги мүнөздөмөлөрүнүн (өлчөмү, мазмуну, пландаштырылган натыйжалары), уюштуруу-педагогикалык шарттардын, аттестациялоо формаларынын комплекси болуп саналат, ал билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмөсү, окуу планы, календардык окуу графиги, дисциплиналардын (модулдардын) жумушчу программалары, практикалардын программалары, баалоо каражаттары, методикалык материалдар, башка система түзүүчү компоненттер түрүндө берилет.

Билим берүү программасында төмөнкүлөр аныкталат:

- Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн пландаштырылган натыйжалары - билим берүү стандарты тарабынан белгиленген студенттердин компетенциялары жана университет тарабынан билим берүү стандартында белгиленген компетенцияларга кошумча белгиленген студенттердин компетенциялары, билим берүү программасынын багытын (профилин) эске алуу менен (эгерде мындай компетенциялар белгиленсе);

- Ар бир дисциплина (модуль) жана практика боюнча окутуунун пландаштырылган натыйжалары - компетенциялардын калыптануу этаптарын мүнөздөгөн жана билим берүү программасын өздөштүрүүнүн пландаштырылган натыйжаларына жетишүүнү камсыз кылган билимдер, билгичтиктер, көндүмдөр жана (же) иш тажрыйбасы.

Билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмөсүндө төмөнкүлөр көрсөтүлөт:

- Бүтүрүүчүлөргө ыйгарылган квалификация;
- Бүтүрүүчүлөр даярдалып жаткан кесиптик ишмердүүлүктүн түрү (түрлөрү);
- Билим берүү программасынын багыты (профили);
- Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн пландаштырылган натыйжалары;
- Билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон профессордук-окутуучулук курам жөнүндө маалымат.

Жогорку кесиптик билим берүү стандарттарынын жаңы муунунун өзгөчөлүктөрү болуп, жалпы билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата компетенциялардын жыйындысы аркылуу коюлган талаптарды белгилөө жана жалпы билим берүү программасынын жана анын ар бир компонентинин эмгек сыйымдуулугун зачеттук бирдиктерде (кредиттерде) аныктоо саналат. Муну эске алуу менен, жалпы билим берүү программасын иштеп чыгууда окутуунун формалары менен методдорун тандоо компетенттүүлүк мамилесине багытталууга тийиш.

3.1. Магистранттарды даярдоо боюнча ЖОЖдун ББПны өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу 120 кредитти (зачеттук бирдиктерди) түзөт.

"Бакалавр" квалификациясы ыйгарылган жогорку кесиптик билимдин базасында магистрлерди даярдоо боюнча ББПны өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү 120 кредитке кем эмес. "Адис" квалификациясы ыйгарылган жогорку кесиптик билимдин базасында магистрлерди даярдоо боюнча ББПны өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү 60 кредитке кем эмес. Күндүзгү окуу формасы боюнча ЖОБ ББПсынын бир окуу жылындагы көлөмү 60 кредитке кем эмес. Бир семестрдин көлөмү 30 кредитке кем эмес (окуу процесси эки семестрдик түзүлүштө болгондо). Бир кредит магистранттын 30 сааттык окуу ишине барабар (анын аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү). Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окуунун ар кандай формаларын айкалыштыруу учурунда бир окуу жылындагы ББПнын көлөмү 48 кредитке кем эмес.

Негизги билим берүү программасын (НББП) ишке ашырууга карата жалпы талаптар

НББПны ишке ашырууда ЖОЖдун укук жана милдеттерине карата талаптар.

Даярдоо багыты боюнча ЖОЖдор өз алдынча НББПны иштеп чыгат. НББП Кыргыз Республикасында даярдоо багыты боюнча шайкеш келген жана ЖОЖдун окумуштуулар кеңеши бекиткен МББСга ылайык иштелип чыгат.

ЖОЖдор илим, маданият, экономика, техника жана технология жана социалдык тармактын өнүгүүсүн эске алып, ЖОЖдо билим берүүнүн сапатына кепилдик берүү боюнча сунуштамаларды карманып, 5 жылдан кем эмес аралыкта бир жолу НББПны жаңылоого милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыздоо боюнча стратегияны иштеп чыгуу;
- билим берүү программаларын мезгилдүү рецензиялоого мониторинг;
- окуучулардын билим жана көндүмдөрүн, бүтүрүүчүлөрдүн компетенттүүлүгүн так макулдашылган критерийлердин негизинде баалоонун объективдүү жол - жоболорун иштеп чыгууда;
- педагогикалык курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыздоодо;
- бардык ишке ашырылган билим берүү программалары үчүн жетиштүү ресурстарды берүүдө, аларды колдонуунун эффективдүүлүгүнө мониторинг жүргүзүүдө, анын ичинде студенттер менен интервью жүргүзүү аркылуу;
- алардын ишин баалоонун (стратегиянын) жана башка билим берүү мекемелери менен салыштыруунун макулдашылган критерийлерине ылайык үзгүлтүксүз өзүн-өзү текшерүүдө;
- коомчулукка өз ишмердүүлүгүнүн жыйынтыктары, пландары, инновациялары жөнүндө маалымдоо.

Магистранттардын жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, орто жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясын камтууга тийиш. Баалоо базалары окуу жай тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Магистранттарды жана бүтүрүүчүлөрдү аттестациялоого талаптар, жыйынтыктоочу квалификациялык ишгердин мазмуну, көлөмү жана структурасы ЖОЖдун бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндө Жобону эске алуу менен ЖОЖ тарабынан аныкталат.

Билим берүү программасын иштеп чыгууда, бүтүрүүчүлөрдүн социалдык жана жеке компетенцияларын калыптандыруудагы окуу жайдын мүмкүнчүлүктөрү (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү, өзүн өзү уюштуруу жана өзүн өзү башкаруу, системалуу жана активдүү мүнөздөгү) аныкталууга тийиш. ЖОЖдун социалдык-маданий чөйрөсүн калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө милдеттүү.

Окуу жай билим берүү процессинин социалдык жана билим берүүчү компонентин өнүктүрүүгө, анын ичинде студенттердин өз алдынча башкаруусун өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачыл клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

Окуу жайдын билим берүү программасы магистранттын тандоосу боюнча дисциплиналарды камтышы керек. Магистранттардын тандоосу боюнча дисциплиналарды түзүү тартиби университеттин окумуштуулар кеңеши тарабынан белгиленет.

ЖОЖ магистранттарга алардын окуу программасын түзүүгө катышуу үчүн реалдуу мүмкүнчүлүк берүүгө милдеттүү.

ЖОЖ студенттерди НББПны түзүүдөгү укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга, магистратура студенттери тандаган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын жана алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбоого тийиш экенин түшүндүрүүгө милдеттүү.

НББПны ишке ашырууда магистранттардын укуктары менен милдеттерине карата жалпы талаптар

НББПсы тарабынан каралган магистранттардын тандоосу боюнча академиялык дисциплиналарды өнүктүрүү үчүн бөлүнгөн окуу убактысынын чегинде конкреттүү дисциплиналарды тандоого укуктуу.

Магистрант өзүнүн жеке билим берүү траекториясын түзүүдө ЖОЖдо дисциплиналарды тандоо жана алардын келечектеги окутуунун профилине (адистигине) тийгизген таасири боюнча кеңеш алууга укуктуу.

НББПны өнүктүрүүдө ИСКны өнүктүрүү боюнча натыйжаларга жетүү үчүн студенттер өзүн өзү башкаруусун өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачыл клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

Магистранттар окуу жайдын билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды өз убагында аткарууга милдеттүү.

Магистранттын максималдуу окуу жүктөмү анын аудитордук жана андан тышкаркы (өз алдынча) билим берүү иштеринин бардык түрлөрүн кошкондо, жумасына 45 (академиялык) саатка белгиленген.

Күндүзгү окуу формасындагы аудиториялык сабактардын көлөмү Мамлекеттик билим берүү мекемеси тарабынан аныкталат, мында ЖКББнын денгээли жана окутуу багытынын өзгөчөлүктөрү эске алынат жана ар бир сабак үчүн бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 25% дан кем эмеси түзөт.

Сырттан (кечки) окутууда аудиториялык окуулардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем эмес (академиялык) болууга тийиш.

Сырттан окуу бөлүмүндө студенттерге жылына мугалим менен бирге 160 сааттан кем эмес (академиялык) окуу мүмкүнчүлүгү берилиши керек.

Окуу жылындагы каникул убактысынын жалпы көлөмү 7 жумадан кем болбошу керек, анын ичинде кышында эки жумадан кем эмес жана дипломдон кийинки 4 жумалык каникул.

3.1. Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын түзүмүнө талаптар

Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын түзүмү төмөнкү блокторду камтыйт:

- 1 -блок - дисциплиналар (модулдар);
- 2 -блок - Практика;
- 3 -блок - Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.

580200 «Менеджмент» багыты боюнча магистрлерди даярдоо үчүн НББП ЖКББнын түзүлүшү

Магистрлерди даярдоодо НББПнын түзүмү		Магистрлерди даярдоодо НББПнын көлөмү жана анын бөлүктөрү кредит менен
1-блок	Дисциплиналар (модулдар)	60-90
2-блок	Практика	20-40
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация	10-20
Магистрлерди даярдоодо НББПнын көлөмү		120

ЖОЖ мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык магистрлерди даярдоо үчүн НББП иштеп чыгат жана улуттук квалификация алкагына ылайык окуу натыйжаларына жетишүү үчүн жооптуу.

Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын ар бир блогуна тиешелүү дисциплиналардын (модулдардын) жана алардын эмгек сыйымдуулугунун, окуу жай аны иштеп чыгуунун жыйынтыктарына талаптарды эске алуу менен блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктайт. улуттук квалификация алкагында каралган окутуунун натыйжаларынын жыйындысы формасы.

3.1.1. 2-блок "Практика" өндүрүштүк (долбоордук, оперативдүү, педагогикалык, эксперименталдык изилдөө) практиканы камтыйт.

ЖОЖ практиканын бир же бир нече түрүн тандоого укуктуу, ошондой эле белгиленген кредиттердин чегинде практиканын кошумча түрүн түзө алат.

3.2.2. 3-блок "Мамлекеттик аттестация" мамлекеттик экзамендерди тапшырууга жана тапшырууга даярдыкты, жыйынтыктоочу квалификациялык ишти аткарууну жана коргоону камтыйт (эгерде ЖОЖ жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга жыйынтыктоочу квалификациялык ишги киргизсе).

3.2.3. Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын негизинде милдеттүү жана тандалма бөлүктөр айырмаланат.

Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын милдеттүү бөлүгү улуттук квалификациянын деңгээлин эске алуу менен универсалдуу жана кесиптик компетенциялардын калыптанышын камсыз кылган дисциплиналарды жана практиканы камтыйт.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын көлөмүн кошпогондо, милдеттүү бөлүктүн көлөмү магистрлерди даярдоо үчүн жалпы билим берүү программасынын жалпы көлөмү 50% ашпоого тийиш.

Магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын тандалма бөлүгүндө студенттер тийиштүү багытта дисциплиналарды тандай алышат, ошондой эле башка багыттар боюнча магистрлерди даярдоо үчүн НББПнын дисциплиналарын тандоого уруксат берилет.

3.2.4. Жогорку окуу жайы ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга (алардын арызы боюнча) алардын психофизикалык өзгөчөлүктөрүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен жана зарыл болгон учурда өнүгүүсүндөгү бузулууларды оңдоону жана аталган адамдардын социалдык адаптациясын камсыз кылуу менен магистрлерди даярдоо боюнча ББПсы боюнча окуу мүмкүнчүлүгүн берүүгө тийиш.

3.3. Магистрлерди даярдоодо НББП ишке ашыруунун шарттарына коюлган талаптар

3.3.1. Окуу процессин адистер менен камсыз кылуу

Магистрлерди даярдоо боюнча негизги билим берүү программасын ишке ашыруу квалификациялуу педагогикалык кадрлар тарабынан камсыз кылынууга тийиш, ал эми илимдин кандидаты же илимдин доктору, философия докторунун илимий даражасы бар илимий даражасы бар мугалимдер окуган сабактардын үлүшү. (PhD) жана / же тиешелүү кесиптик чөйрөдөгү тажрыйбасы, дисциплиналардын жалпы санынын 60% (лицензиялык талаптарга ылайык) кем болбошу керек.

Билим берүү программасынын мугалимдеринин жалпы санындагы штаттык окутуучулардын үлүшү 50%дан кем болбошу керек.

Магистрдик программанын илимий мазмунун жана билим берүү бөлүгүн жалпы башкаруу профессор же илим доктору тарабынан ишке ашырылышы керек; бир профессор же Ph.D. экиден ашык эмес магистрдик программаларга жетекчилик кыла алат; университеттин окумуштуулар кеңешинин чечими боюнча, магистрдик программаларды доцент академиялык наамы бар илимдердин кандидаттары башкара алышат.

Магистранттарга түздөн-түз жетекчиликти илимий даражасы жана / же илимий наамы же бул багытта жетектөөчү иш тажрыйбасы бар илимий жетекчилер жүргүзөт; бир жетекчи жылына 5тен ашпаган магистранттарды көзөмөлдөй алат (университеттин илимий кеңеши тарабынан аныкталат).

4. Бул билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжасында магистратуранын бүтүрүүчүсүндө калыптандырылуучу компетенциялар

4.1. Бүтүрүүчүлөр алышуучу талап кылынган компетенциялардын мүнөздөмөлөрү

580200 «Менеджмент» багыты боюнча бүтүрүүчү “магистр” квалификациясын ыйгаруу менен негизги билим берүү программасынын максаттарына жана милдеттерине МББС ЖКББнын 3.4. жана 3.8. б. ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдуу:

жалпы илимий (ЖИК):

ЖИК-1. Жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарын өнүктүрүүгө, социалдык адилеттүүлүктү камсыз кылууга, дисциплиналар аралык жана инновациялык мамилелердин негизинде идеологиялык, социалдык жана жеке маанилүү көйгөйлөрдү чечүүгө багытталган стратегиялык милдеттерди талдай жана чече алат.

инструменталдык (ИК):

ИК-1. Чет тилдердин биринде адистештирилген жана чектеш тармактардын денгээлинде кесипкөй талкууларды жүргүзө алат.

ИК-2. Инновациялык жана илимий ишмердүүлүктө колдонуу үчүн маалымат технологияларын жана көлөмдүү маалыматтарды колдонуу менен жаңы билимдерди жаратууга жөндөмдүү

Инсандык-социалдык жана жалпы маданий (ИСК):

ИСК-1. Максаттарга жетүү үчүн эксперттик / кесиптик топтордун / уюмдардын ишин уюштура алат

б) Кесиптик (КК):

уюштуруу-башкаруу ишмердүүлүгү:

КК-1. Уюмдарды, бөлүмдөрдү, кызматкерлердин топторун (командаларын), долбоорлорду жана тармактарды башкара алат;

КК-2. Корпоративдик стратегияны иштеп чыгууга жөндөмдүү;

КК-3. Стратегиялык маселелерди чечүү үчүн корпоративдик каржылоону башкаруунун заманбап ыкмаларын колдоно билүү;

КК-4. Уюштуруу өнүктүрүү жана өзгөртүү боюнча программаларды иштеп чыгууга жана алардын аткарылышын камсыз кылууга жөндөмдүү;

Аналитикалык-долбоордук:

КК-5. Эксперименталдык изилдөө жана бизнес -процесстерди башкаруу үчүн сандык жана сапаттык ыкмаларды колдоно билүү;

КК-6. Глобалдык чөйрөдө экономикалык агенттердин жана рыноктордун жүрүм -турумуна экономикалык анализ жүргүзүү ыкмаларына көндүмдөр;

КК-7. Стратегиялык анализ ыкмаларына көндүмдөргө ээ;

КК-8. Ишкердик-процесстерди башкаруу жана алардын эффективдүүлүгүн баалоо үчүн аналитикалык материалдарды даярдай алат;

долбоордук иш чөйрөсүндө:

КК-9. Долбоордун жашоо циклинин бардык стадияларында дизайн чечимдерин тандоону негиздей алат;

КК-10. Долбоорду башкаруу стандарттарынын негизинде долбоордук иш-чараларды пландаштырууну жана уюштурууну иштеп чыгууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү;

КК-11. Долбоорду башкаруунун негизги ыкмаларын колдоно алат жана аларды заманбап программалык камсыздоону колдонуу менен ишке ашырууга даяр.

илимий-изилдөө тармагында:

КК-12. Ата мекендик жана чет өлкөлүк изилдөөчүлөр тарабынан алынган жыйынтыктарды жалпылоо жана сын көз карашта баалоо; актуалдуу илимий проблемаларды аныктоо жана түзүү;

КК-13. Тандалган илимий изилдөө темасынын актуалдуулугун, теориялык жана практикалык маанилүүлүгүн далилдей алат;

КК-14. Изилдөө программаларын өз алдынча иштеп чыгууга жана аны компаниянын (тармактын) деңгээлинде ишке ашырууга жөндөмдүү;

КК-15. Илимий отчет, макала же отчет түрүндө жүргүзүлгөн изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын көрсөтө алат;

ишкердик иш чөйрөсүндө:

КК-16. Уюштуруу өнүктүрүү жана өзгөртүү боюнча программаларды иштеп чыгууга жана динамикалык бизнес чөйрөсүндө алардын аткарылышын камсыз кылууга жөндөмдүү;

КК-17. Ишкердик идеяны ишке ашыруу үчүн эффективдүү бизнес -пландарды, бизнес -долбоорлорду иштеп чыгууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү;

КК-18. Ишкердиктин атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу үчүн стратегиялык анализ ыкмаларын колдоно билүү;

окутуу жаатында:

КК-19. Башкаруунун жана адистештирилген дисциплиналарды окутуунун заманбап методдорун жана ыкмаларын колдоно билүү;

КК-20. Башкаруу жана адистештирилген дисциплиналарды окутуу үчүн окуу пландарын жана методикалык камсыздоону иштеп чыгууга жөндөмдүү.

Билим берүү программасында окутуунун натыйжалары төмөндөгү компетенциялар аркылуу ишке ашырылат. Бүтүрүүчүнүн модели

4.2. Талап кылынган компетенциялардын жана аларды түзгөн ББПнын курамдык бөлүктөрүнүн дал келүү матрицасы. Тиркеме 1.1. тиркеме 1.2. тиркеме 1.3. тиркеме 1.4.

5. Билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер, негизги билим берүү программасын ишке ашырууда. Магистратуранын негизги билим берүү программасы магистрлерди даярдоо боюнча окуу планын, окуу дисциплиналарынын окуу-методикалык комплекстерин жана окуучулардын жогорку сапаттагы даярдыгын камсыз кылуучу методикалык материалдарды, ошондой эле практикалардын программаларын жана илимий-изилдөө иштерин, мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестацияны, окуу процессинин графигин камтышы керек. (2 тиркеме)

5.1. Жылдык календарлык окуу графиги. Магистранттарды жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, аралыктагы жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Магистранттардын жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин тиешелүү ББПнын этаптуу же акыркы талаптарына шайкештигин аттестациялоо үчүн типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, тесттерди ж.б. камтыган баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт, алар билимди, билгичтикти жана алынган компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берет. Баалоо каражаттарынын базалары ЖОЖ тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет. Бүтүрүү магистрдик ишгеринин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө болгон талаптар ЖОЖ тарабынан "Жогорку окуу

жайларынын бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндө жобону" эске алуу менен аныкталат.

580200 "Менеджмент" ББПсын ишке ашыруунун ырааттуулугун көрсөткөн календарлык окуу графиги теориялык окутууну, практикаларды, аралыктагы жана жыйынтыктоочу аттестацияларды, ошондой эле каникулдарды камтыйт, ал 3-тиркемеде көрсөтүлгөн.

5.2. Магистрди даярдоо окуу планы.

580200 «Менеджмент» багыты боюнча магистрди даярдоо окуу планында компетенцияларды калыптандырууну камсыз кылуучу ББПнын (дисциплиналар, модулдар, практикалар) циклдери жана бөлүмдөрүн өздөштүрүүнүн логикалык ырааттуулугу келтирилген. Ар бир дисциплинанын бөлүгү. Магистранттын тандоосу боюнча дисциплиналарды түзүү тартибин ЖОЖдун окумуштуулар кеңеши белгилейт. ЖОЖ студенттерге окуу программасын түзүүгө реалдуу катышууга мүмкүнчүлүк берүүгө милдеттүү. ЖОЖ магистранттарды ББПны түзүүдөгү алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга, магистранттар тандаган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп каларын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

5.3. Окуу дисциплиналарынын (модулдарынын) жумушчу программаларынын аннотациялары.

«Менеджмент» багыты боюнча магистрлерди даярдоо окуу планынын дисциплиналарынын жумушчу программаларынын аннотациялары жана окуу дисциплиналары менен практикалардын мазмундук-логикалык байланыштары Аннотациялар.тиркеме 2.1.тиркеме 2.2. тиркеме 2.3. Мазмундук-логикалык байланыш тиркеме 3.1. тиркеме 3.2. тиркеме 3.3. тиркеме, 3.4. тиркемелерде келтирилген.

5.4. Окуу практикасынын (таанышуу практикасы) жана өндүрүштүк практиканын практикалардын программалары.

580200 "Менеджмент" багыты боюнча —МББСна (мамлекеттик билим берүү стандарты) ЖКББгө (жогорку кесиптик билим берүү) ылайык практика негизги билим берүү программасынын милдеттүү бөлүгү болуп саналат.

580200 "Менеджмент" багыты боюнча ЖОЖдун ББП ишке ашырууда төмөнкү практика түрлөрү каралган: Окуу практикасы (таанышуу практикасы), өндүрүштүк практикасы жана илимий-изилдөө иши.

Окуу практикасынын (таанышуу практикасы) максаты: магистранттарды уюмдардын жана ишканалардын башкаруу системасы, уюштуруу түзүмү жана ишмердүүлүгүнүн негизги багыттары менен тааныштыруу, ошондой эле алардын келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүнө болгон практикалык даярдыгын калыптандыруу.

Бул практика магистранттарга башкаруу процесстерин, чечим кабыл алуу механизмдерин, кадрларды башкаруу, пландоо, уюштуруу жана көзөмөлдөө функцияларын практика жүзүндө түшүнүүгө мүмкүнчүлүк берет.

Мындан тышкары, практика магистранттардын аналитикалык ой жүгүртүүсүн, байкоо жүргүзүү, маалыматтарды талдоо жана башкаруучулук чечимдерди негиздөө көндүмдөрүн өнүктүрүүгө, ошондой эле кесиптик рефлексиясын калыптандырууга багытталат.

Бул практиканын түрү төмөнкү милдеттерди чечет:

1. уюмдун же ишкананын уюштуруу түзүмү, башкаруу системасы жана негизги ишмердүүлүк багыттары менен таанышуу;
2. башкаруунун негизги функцияларын (пландоо, уюштуруу, мотивация жана көзөмөл) практика жүзүндө байкоо жана талдоо;
3. уюмдагы башкаруучулук чечим кабыл алуу процесстерин изилдөө;
4. кадрларды башкаруу, эмгекти уюштуруу жана кызматкерлердин ишмердүүлүгүн жөнгө салуу өзгөчөлүктөрүн үйрөнүү;
5. уюмдагы иш кагаздары, отчеттуулук жана ички документтер менен иштөө тажрыйбасын алуу;
6. башкаруу процессинде колдонулган ыкмалар жана инструменттерди (пландаштыруу, анализ, мониторинг) өздөштүрүү;
7. байкоо жүргүзүү, маалымат чогултуу жана талдоо көндүмдөрүн өнүктүрүү;
8. алынган маалыматтардын негизинде жыйынтык чыгаруу жана сунуштарды ишпеп чыгуу;

Окуу практикасынын (таанышуу практикасы) коюлган максаттарына жана милдеттерине таянып, магистрант төмөнкү билгичтиктерди өздөштүрүүсү зарыл:

- ✓ уюмдун ишмердүүлүгүн системалуу талдай билүү жана анын уюштуруу түзүмүн түшүндүрүү;
- ✓ башкаруу процесстерин (пландоо, уюштуруу, мотивация, көзөмөл) практикалык деңгээлде колдонуу;
- ✓ башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу жана аларды негиздей билүү;
- ✓ маалыматтарды чогултуу, ишпеп чыгуу жана аналитикалык талдоо жүргүзүү;
- ✓ иш кагаздары менен иштөө, отчетторду түзүү жана расмий документтерди даярдоо;
- ✓ командалык ишке катышуу жана натыйжалуу коммуникация жүргүзүү;
- ✓ көйгөйлүү кырдаалдарды аныктоо жана аларды чечүүнүн жолдорун сунуштоо;
- ✓ убакытты туура пландаштыруу жана ишмердүүлүктү уюштуруу;
- ✓ өзүнүн ишмердүүлүгүнө баа берүү жана кесиптик рефлексия жүргүзүү;

- ✓ заманбап башкаруу ыкмаларын жана инструменттерин колдонуу.

Окуу практикасынын (таанышуу практикасы) коюлган максаттарына жана милдеттерине таянып, магистрант төмөнкүлөргө ээ болууга тийиш:

- ✓ уюмдун түзүмү, башкаруу системасы жана ишмердүүлүктүн негизги багыттары жөнүндө түшүнүккө;
- ✓ башкаруу процесстеринин (пландоо, уюштуруу, мотивация, көзөмөл) негизги принциптерин колдонуу билгичтигине;
- ✓ башкаруучулук чечимдерди талдоо жана аларды негиздөөгө жөндөмдүүлүккө;
- ✓ маалыматтарды чогултуу, иштеп чыгуу жана аналитикалык талдоо жүргүзүү көндүмүнө;
- ✓ командалык иште жана уюм ичинде эффективдүү коммуникация жүргүзүү жөндөмүнө;
- ✓ уюмдагы ишмердүүлүктү талдоо жана көйгөйлүү кырдаалдарды аныктоо жөндөмүнө;
- ✓ өзүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнө баа берүү жана рефлексия жүргүзүү жөндөмүнө;
- ✓ замандын талабына ылайык башкаруу ыкмалары жана инструменттерин колдонуу көндүмүнө.

Өндүрүштүк практиканын максаты: магистранттарды реалдуу ишкердик же уюмдук чөйрө менен тааныштырууну камсыз кылуу, теориялык билимдерин практикалык тажрыйба менен айкалыштыруу, кесиптик көндүмдөрүн өркүндөтүү жана келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүнө даярдоо.

Бул практика магистранттарга уюмдун ишмердүүлүгүнө түздөн-түз катышуу, башкаруу жана уюштуруу процесстерин байкоо, аналитикалык жана башкаруучулук көндүмдөрдү практика жүзүндө колдонуу мүмкүнчүлүгүн берет.

Коюлган максатка ылайык, **өндүрүштүк практиканын** практиканын программасына төмөнкү милдеттер киргизилген:

- Уюмдун же ишкананын уюштуруу түзүмү, башкаруу системасы жана негизги ишмердүүлүк багыттары менен таанышуу;
- Ишканада башкаруучулук процесстерди (пландоо, уюштуруу, мотивация, көзөмөл) практика жүзүндө байкоо жана талдоо;
- Кесиптик тапшырмаларды аткаруу аркылуу практикалык көндүмдөрдү өркүндөтүү жана иш тажрыйбасын топтоо;
- Көйгөйлүү кырдаалдарды аныктоо жана аларды чечүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу;

- Маалыматтарды чогултуу, талдоо жана чечимдерди негиздөө көндүмдөрүн өнүктүрүү;
- Командалык ишке катышуу жана уюм ичинде эффективдүү коммуникация жүргүзүү;

Өндүрүштүк практиканын коюлган максаттарына жана милдеттерине таянып, магистрант төмөнкү билгичтиктерди өздөштүрүүсү зарыл:

- Уюмдун ишмердүүлүгүн системалуу талдай билүү жана анын башкаруу түзүмүн түшүнүү;
- Башкаруучулук процессинин негизги функцияларын (пландоо, уюштуруу, мотивация, көзөмөл) практика жүзүндө колдонуу;
- Кесиптик тапшырмаларды аткарууда чечим кабыл алуу жана аларды негиздөө жөндөмдүүлүгү;
- Маалыматтарды чогултуу, талдоо жана иштеп чыгуу көндүмү;
- Командалык иште жана уюм ичиндеги коммуникацияларды эффективдүү жүргүзүү;
- Көйгөйлүү кырдаалдарды аныктоо жана чечүү жолдорун сунуштоо;

6. ББПсын иш жүзүндө ресурстук камсыздоо

6.1. Окуу процессин кадрдык жактан камсыздоо.

Магистрлерди даярдоо боюнча негизги билим берүү программасын ишке ашыруу квалификациялуу педагогикалык кадрлар тарабынан камсыз кылынууга тийиш, ал эми илимдин кандидаты же илимдин доктору, философия докторунун илимий даражасы бар илимий даражасы бар мугалимдер окуган сабактардын үлүшү. (PhD) жана / же тиешелүү кесиптик чөйрөдөгү тажрыйбасы, дисциплиналардын жалпы санынын 60% (лицензиялык талаптарга ылайык) кем болбошу керек.

Билим берүү программасынын мугалимдеринин жалпы санындагы штаттык окутуучулардын үлүшү 50%дан кем болбошу керек.

Магистрдик программанын илимий мазмунун жана билим берүү бөлүгүн жалпы башкаруу профессор же илим доктору тарабынан ишке ашырылышы керек; бир профессор же Ph.D. экиден ашык эмес магистрдик программаларга жетекчилик кыла алат; университеттин окумуштуулар кеңешинин чечими боюнча, магистрдик программаларды доцент академиялык наамы бар илимдердин кандидаттары башкара алышат.

Магистранттарга түздөн-түз жетекчиликти илимий даражасы жана / же илимий наамы же бул багытта жетектөөчү иш тажрыйбасы бар илимий жетекчилер жүргүзөт; бир жетекчи жылына 5тен ашпаган магистранттарды көзөмөлдөй алат (университеттин илимий кеңеши тарабынан аныкталат).

Магистрдик программалардын жетекчилери үзгүлтүксүз түрдө өз алдынча изилдөө (чыгармачылык) долбоорлорун жүргүзүүгө же изилдөө (чыгармачылык) долбоорлоруна

катышууга, ата мекендик илимий журналдарда жана/же чет элдик рецензияланган журналдарда, улуттук жана эл аралык конференциялардын, симпозиумдардын эмгектеринде профили боюнча жарыялоолору болууга, беш жылда бир жолудан кем эмес квалификациясын жогорулатууга тийиш.

Окутуучулардын сапаттык курамы 57,1 %ды түзөт. Билим берүү программасынын профессордук-окутуучулук курамы жөнүндө толук маалыматтар чогултулуп, таблицкага киргизилген. (4-тиркеме)

Жалпы илимий циклдин 17 дисциплинадан 15 окутуучу сабак берет, алардын ичинен 2 илимдин доктору жана 5 илимдин кандидаты, башкача айтканда, окумуштуулук даражасы бар окутуучулар 49,2 %ди түзөт. **Кесиптик циклде** 46 дисциплина окутулат, 24 окутуучу иштейт, алардын ичинен 4 илимдин доктору жана 10 илимдин кандидаты, башкача айтканда, окумуштуулук даражасы бар окутуучулар 62,9 %ды, 2 ага окутуучу 11,8%ти жана 8 окутуучулар 47,1 % ти түзөт. Сапаттык курамы боюнча билим берүү программасы лицензиялык талаптарга жооп берет.

Окуу жылы	Бардыгы	Илимий даража	окутуучу	айкалыштыруучу	Илимий даражалуулардын %
2022-2023	29	15	14		51,7%
2023-2024	29	15	14		51,7%
2024-2025	28	15	12	1	57,1%

6.2. Окуу процессин окуу-методикалык жана маалыматтык камсыздоо

Магистрлерди даярдоо боюнча базалык билим берүү программаларын ишке ашыруу, ар бир магистранттын НББПнын дисциплиналарынын (модулдарынын) толук тизмесине ылайык түзүлгөн маалымат базаларына жана китепкана фонддоруна кирүүсү менен камсыз кылынууга тийиш.

Магистранттарга ата мекендик жана чет өлкөлүк окуу жайлар, компаниялар жана уюмдар менен тез маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгү берилиши керек.

Окуу жайдын билим берүү программасы лабораториялык жана практикалык көнүгүүлөрдү камтышы керек (калыптанып жаткан компетенцияларды эске алуу менен аныкталат).

Сырттан жана сырттан (кечки) билим берүү формаларынын магистранттардын саны күндүзгү бөлүмдүн магистранттардын санынан 1:1 болушу керек.

Эскертүү:

-Магистранттарды сырттан окуу жана сырттан окуу (кечки) формалары боюнча окутууга күндүзгү окуу болгон учурда гана жол берилет.

ЖОЖдун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды камтышы керек (түзүлүүчү компетенцияларды эске алуу менен аныкталат). Китепкана фондунун комплекттерине жеткиликтүүлүк камсыздалышы керек, анда кеминде 5 ата мекендик жана кеминде 10 чет өлкөлүк журналдардын аталыштары, анын ичинде илимий электрондук китепканалардын ресурстары болушу керек.

Окуу куралдарынан тышкары кошумча адабияттар фонду расмий, маалыматтык-библиографиялык, адистештирилген мезгилдүү басылмаларды камтышы керек. Электрондук-китептик система ар бир магистрантка Интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү бар каалаган жерден жекече кирүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга тийиш. Магистранттар үчүн заманбап кесиптик маалымат базаларына, маалыматтык маалымдама жана издөө системаларына жеткиликтүүлүк камсыз кылынышы керек.(5-тиркеме)

6.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо

НББПны магистрликке даярдоо үчүн ишке ашыруучу окуу жай ЖОЖдун окуу планында каралган студенттердин лабораториялык, дисциплинардык жана дисциплинардык даярдыктын бардык түрлөрүн, практикалык жана изилдөө иштерин камсыз кылуучу материалдык-техникалык базага ээ болууга тийиш. Учурдагы санитардык жана өрт коопсуздугунун эрежелери жана эрежелери, же илимий институттар, магистранттардын эффективдүү илимий жана практикалык даярдыгын камсыз кылуу үчүн негиз болгон компаниялар жана ИИИ менен туруктуу байланыштар.

Билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон материалдык -техникалык камсыздоонун минималдуу тизмесине атайын жабдылган аудиториялар жана кабинеттер кирет: компьютердик класстар, лингафондук лабораториялар, мультимедиялык окуу куралдары менен жабдылган кабинеттер. Бул бөлмөлөр кеңири аудиторияга билим берүү маалыматын берүү үчүн кызмат кылган атайын эмеректер жана техникалык окуу куралдары менен жабдылууга тийиш.

Магистранттардын өз алдынча иштөөсү үчүн жайлар Интернетке туташуу мүмкүнчүлүгү бар компьютердик жабдуулар менен жабдылууга тийиш.

Окуу жайы лицензияланган программалык камсыздоонун керектүү топтому менен камсыз болушу керек.(6-тиркеме)

7. Жогорку окуу жайынын бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий жана социалдык-инсандык компетенттүүлүктөрүн өнүктүрүүнү камсыз кылган чөйрөнүн мүнөздөмөлөрү.

Билим берүү программасын иштеп чыгууда жогорку окуу жайынын бүтүрүүчүлөрдүн социалдык-инсандык компетенттүүлүктөрүн (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү,

өзүн-өзү уюштуруу жана өзүн-өзү башкаруу, системалуу-ишмердүүлүк мүнөзүндөгү компетенттүүлүктөр) калыптандыруудагы мүмкүнчүлүктөрү аныкталууга тийиш.

Жогорку окуу жайы жогорку окуу жайынын социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө милдеттүү. Жогорку окуу жайы окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентинин өнүгүшүнө, анын ичинде студенттик өзүн-өзү башкаруунун өнүгүшүнө, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусуна көмөктөшүүгө милдеттүү.

Нарын мамлекеттик университетинде билим берүү процессинин социалдык-тарбиялык милдеттерин ишке ашыруу, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү, бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий жана социалдык-инсандык компетенттүүлүктөрүн калыптандыруу үчүн шарттар жана мүмкүнчүлүктөр түзүлгөн. Тарбиялык иш университеттин миссиясын ийгиликтүү аткарууга көмөктөшүүгө багытталган.

Жогорку окуу жайынын социалдык-маданий чөйрөсүн калыптандыруунун жана өнүктүрүүнүн максаттары:

- келечектеги кесиптик жана социалдык ишмердүүлүккө ийгиликтүү социалдык-психологиялык адаптациялоо үчүн шарттарды түзүү;
- бүтүрүүчүнүн баалуулук жана кесиптик багытын калыптандыруу;
- инсандын индивидуалдык ресурстарын ачуу;
- университеттин бүтүрүүчүсүнүн өнүккөн жалпы маданиятынын негизи катары руханий нормаларды жана баалуулуктарды калыптандыруу;
- чыгармачыл инсандын өзүн-өзү аныктоосу жана өзүн-өзү өнүктүрүүсү үчүн шарттарды түзүү.

Социомаданий чөйрөнүн негизги милдети – окуучуну жашоо-турмуштун негизги чөйрөлөрүндө: таанып-билүү, кесиптик, үй-бүлөлүк, руханий-маданий, коомдук-саясий чөйрөлөрдө өзүн-өзү ишке ашырууга даярдоо.

Университеттин социалдык-маданий чөйрөсү төмөнкүлөрдү камтыйт:

- студенттердин социалдык-инсандык компетенттүүлүгүн калыптандыруу боюнча кафедралар менен факультеттердин окуу, илимий-изилдөө, маалыматтык жана окуудан тышкаркы иштери;
- магистранттардын коомдук өз алдынчалуулуктун жана спорттун ар кандай формаларына катышуусу аркылуу тарбиялык жана коммуникативдик-эс алуу иштери;
- окуучуларга уюштуруу маданиятынын баалуулуктарын жана нормаларын сиңирүү боюнча иш: жалпы университеттик майрамдарды жана салтанаттуу ырым-жырымдарды

уюштуруу, алар студенттердин жеке жана жамааттык чыгармачылыкта өздөштүрүлгөн билгичтиктерин жана көндүмдөрүн ишке ашырууну, өзүн-өзү көрсөтүүнү болжолдойт;

- ЖОЖду башкаруу системасындагы өзүн-өзү башкаруу;
- жатаканаларда тарбиялык иштер, эс алууну уюштурууда студенттик турмуштун жана эс алуунун маданиятын калыптандыруунун өзгөчө каражаты болуп кызмат кылат.

8. Магистратуранын билим берүү программасын өздөштүрүүнүн сапатын баалоо системасын нормативдик-методикалык жактан камсыздоо.

8.1. Учурдагы жетишкендиктерди көзөмөлдөө жана аралык аттестация жүргүзүү үчүн баалоо каражаттарынын фонду.

Магистрлерди аттестациялоо үчүн МББСнын талаптарына ылайык, алардын жеке жетишкендиктерин 580200 "Менеджмент" багыты ББПнын этап-этабы менен коюлган талаптарына шайкеш келтирүү максатында, магистратура бөлүмү жана "Экономика, туризм жана башкаруу" кафедрасы магистрдик программаларды өздөштүрүүнүн сапатын баалоо үчүн баалоо каражаттарынын базасын (фондун) түзөт. Ал база окуу жетишкендиктерине учурдагы көзөмөлдү, магистранттарды аралык аттестациялоону жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону камтыйт.

Окуу жетишкендиктерине учурдагы көзөмөлдүн жана ар бир дисциплина боюнча студенттерди аралык аттестациялоонун конкреттүү формалары жана жол-жоболору жогорку окуу жайы тарабынан өз алдынча иштелип чыгат жана окуунун биринчи айынын ичинде студенттерге жеткирилет. Магистрант алардын жеке жетишкендиктеринин тиешелүү магистрдик программанын этап-этабы менен коюлган талаптарына шайкеш келүүсүн аттестациялоо үчүн (учурдагы жана аралык аттестация) типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, тесттерди жана билимди, билгичтикти жана алынган компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү көзөмөл ыкмаларын камтыган баалоо каражаттарынын фонду түзүлөт. Модуларды, дисциплиналарды, практикаларды изилдөөнүн сапатын көзөмөлдөө үчүн баалоо каражаттарын иштеп чыгууда аларга киргизилген билимдердин, билгичтиктердин, көндүмдөрдүн ортосундагы бардык байланыштарды эске алуу керек, бул магистранттарга ишмердүүлүктүн түрлөрү боюнча калыптанган компетенциялардын сапатын жана бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүккө жалпы даярдыгынын деңгээлин аныктоого мүмкүндүк берет.

Семестр ичинде магистранттардын окуу жетишкендиктерин (билимин, жөндөмүн, компетенциясын) дисциплина же практика (окуу, өндүрүштүк) боюнча көзөмөлдөөнүн негизги түрлөрү:

- учурдагы көзөмөл;
- дисциплина боюнча аралык көзөмөл - сессия учурунда.

Учурдагы көзөмөл – бул билимди өздөштүрүү деңгээлин, билгичтиктерди жана аларды колдонуу көндүмдөрүн калыптандырууну, магистранттын инсандык сапаттарынын өнүгүүсүн белгиленген убакыт аралыгында тынымсыз жүргүзүлүп туруучу мониторинг. Учурдагы көзөмөлдүн формалары төмөнкүлөр болушу мүмкүн:

- оозеки суроо;
- жазуу жүзүндөгү суроо;
- тестирилөө (жазуу жүзүндө же компьютердик);
- контролдук иштер;
- жеке үй тапшырмаларын, рефераттарды жана эсселерди аткарууну текшерүү;
- курстук долбоордун (иштин) бөлүмдөрүнүн аткарылышын текшерүү;
- практика боюнча тапшырмалардын аткарылышын текшерүү;
- талкуулар, тренингдер, тегерек столдор;
- маектешүүлөр;
- практикалык жана лабораториялык иштер боюнча тапшырмалардын аткарылышын жана отчеттуулукту текшерүү;
- электрондук окуу куралдары менен иштөө;
- портфолионун презентациясы;

Мугалимдер тарабынан аныкталуучу жана сабактын иш программасында белгиленүүчү учурдагы жыйынтыктарды көзөмөлдөөнүн башка формалары да болушу мүмкүн. Учурдагы көзөмөл студенттин аудиториялык жана өз алдынча иштөө мезгилинде белгиленген мөөнөттөрдө график боюнча жүргүзүлөт.

Дисциплина боюнча аралык көзөмөл (сессия) - бул семестрде дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин жүргүзүлүүчү көзөмөл формасы. Семестрдеги дисциплиналар боюнча аралык көзөмөлдүн өткөрүлүү убактысы жана узактыгы университеттин окуу процессинин графиги менен белгиленет. Дисциплина боюнча аралык аттестацияга төмөнкү көзөмөл формалары киргизилиши мүмкүн:

- экзамен (анын ичинде жазуу жүзүндө);
- зачет;
- тестирилөө (анын ичинде компьютердик);
- студенттердин жоопторун жазуу жүзүндө каттап маектешүү;

Дисциплина боюнча аралык көзөмөлдүн башка формалары да болушу мүмкүн. Дисциплина боюнча аралык көзөмөл студенттин окуу жыйынтыктарын жакшырта алат, бирок студент окуу дисциплиналары боюнча компетенцияларды өздөштүрүү учурунда аз балл алган учурда окуунун оң натыйжасын алдын ала аныктоого жол бербейт. Көзөмөлдүн бардык түрлөрүнүн, аралык аттестациянын формалары жана баалоо каражаттары ар бир кафедра

тарабынан дисциплинанын өзгөчөлүгүнө жараша иштелип чыгат, окуу дисциплинасынын иш программасына тиркеме түрүндө таризделет жана белгиленген тартипте бекитилет (кафедра башчысы, окуу иштери боюнча проректор).

Баалоо каражаттары дисциплиналардын жумушчу программаларына тиркеме катары иштелип чыгат, бирок кафедрада өзүнчө папкада сакталат. Жеке баалоолордон тышкары, топтук жана өз ара баалоолор да колдонулушу керек. Жогорку окуу жайы магистрлердин компетенцияларын баалоо жана көзөмөлдөө системасын алардын келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүнүн шарттарына максималдуу жакындатуу үчүн шарттарды түздү. 7-тиркеме.ФОС

8.2.Магистратура программаларынын бүтүрүүчүлөрүнүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясы.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны уюштуруу жана өткөрүү тартиби төмөнкү нормативдик-методикалык документтер менен аныкталат: «Магистратура жөнүндө жобо», «НМУнун магистратурасынын окуу процессин уюштуруу жөнүндө жобо». Нарын мамлекеттик университетинин магистрлеринин жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы милдеттүү болуп саналат жана билим берүү программасы толук көлөмдө өздөштүрүлгөндөн кийин ишке ашырылат жана бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик даярдыгынын деңгээлинин мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык келүүсүн аныктоого багытталган. Нарын мамлекеттик университетинин магистрлеринин жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы милдеттүү болуп саналат жана билим берүү программасы толук көлөмдө өздөштүрүлгөндөн кийин ишке ашырылат жана бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик даярдыгынын деңгээлинин мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык келүүсүн аныктоого багытталган. НМУнун «Менеджмент» багытынын ББПсы боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы даярдоо багыты боюнча комплекстүү мамлекеттик экзаменди жана бүтүрүүчүнүн магистрдик ишин коргоону камтыйт. Магистрдик иштин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптарды жогорку окуу жайы аныктайт.

Магистрдик программага ылайык магистрдик диссертациялык иши практикадан өтүү жана илимий-изилдөө иштерин аткаруу мезгилинде магистрдик диссертация түрүндө аткарылат жана магистр даярдалып жаткан ишмердүүлүктүн түрүнүн (уюштуруу-башкаруу, аналитикалык, долбоордук, илимий-изилдөө, ишкердик, педагогикалык) маселелерин чечүүгө байланыштуу өз алдынча жана логикалык жактан аяктаган магистрдик диссертациялык иши болуп саналат.

Магистрдик иштердин тематикасы кесиптик маселелерди чечүүгө багытталууга тийиш. Магистрдик диссертацияны аткарууда студенттер алган тереңдетилген билимдерине,

билгичтиктерине жана калыптанган жалпы маданий жана кесиптик компетенцияларына таянып, өз кесиптик ишмердүүлүгүнүн маселелерин заманбап деңгээлде өз алдынча чечүүгө, атайын маалыматты кесипкөйлүк менен баяндоого, илимий жактан негиздөөгө жана өз көз карашын коргоого жөндөмдүүлүгүн жана билгичтигин көрсөтүшү керек.

Мамлекеттик дисциплиналар аралык экзамендин программасы жогорку окуу жайлары тарабынан өз алдынча иштелип чыгат. Бүтүрүүчүнүн компетенцияларына объективдүү баа берүү үчүн экзамендик суроолордун жана тапшырмалардын тематикасы комплекстүү болушу жана конкреттүү компетенцияларды калыптандыруучу ар кандай окуу циклдарынан тандалган бөлүмдөргө ылайык келиши керек.

Нарын мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу аттестациясы милдеттүү болуп саналат жана билим берүү программасы толук көлөмдө өздөштүрүлгөндөн кийин жүргүзүлөт. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны уюштуруу жана өткөрүү тартиби "Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларынын бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндө жобо" жана "Университеттин бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндө жобо" менен аныкталат. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация бакалаврдык бүтүрүү квалификациялык ишин коргоону же/жана Мамлекеттик экзаменди камтыйт. Бүтүрүү квалификациялык ишинин (бакалаврдык иштин) мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптар жогорку окуу жайы тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 29-майындагы №346 токтому менен бекитилген жогорку окуу жайларынын бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү учурдагы Жобонун, ошондой эле бакалавриаттын негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата талаптар бөлүгүндөгү ушул МББСтин негизинде аныкталат. Жыйынтыктоочу мамлекеттик экзамендин формасы жана мазмуну ОБдун сунуштарына ылайык аныкталат.

Магистрдик диссертациянын мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө, ошондой эле комплекстүү мамлекеттик экзаменге коюлуучу талаптарды университет аныктайт. Магистрдик диссертацияны коргоо университеттин окуу процессинин графигинде белгиленген мөөнөттө өткөрүлөт.

9. Магистранттарды даярдоонун сапатын камсыз кылуучу башка нормативдик-методикалык документтер жана материалдар.

Билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу жана жакшыртуу үчүн магистрледи даярдоонун сапатын камсыз кылуучу төмөнкү документтерге толуктоолор иштелип чыгып, киргизилди:

➤ Билим берүү программасына мониторинг жүргүзүү жана мезгил-мезгили менен баа берүү жөнүндө;

текшерүү жөнүндө;

➤ Жогорку кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун сапатын тышкы баалоо, иш берүүчүлөрдүн, НМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн жана билим берүү процессинин башка субъекттеринин пикирин эске алуу жана талдоо системасы жөнүндө;

➤ Магистранттардын жетишкендиктерин баалоонун баллдык-рейтингдик системасы жөнүндө жобо (эгерде ал колдонулса);

➤ Чет өлкөлүк өнөктөштөр менен биргелешкен билим берүү программаларын жана студенттер менен окутуучулардын мобилдүүлүгүн ишке ашыруу тартиби жөнүндө макулдашуулар (эгерде бар болсо). Жобо, программа.

Магистранттардын окуу процессине канааттануусу жана профессордук-окутуучулук курамдын ишмердүүлүгүн баалоо рейтинги боюнча сурамжылоо

10. Мезгилдүү түрдө ЖКББнүн (жогорку кесиптик билим берүүнүн) ББПсын жана анын документтерин жаңыртууну уюштуруу регламенти

Жалпысынан ББПсы жогорку окуу жайдын Окумуштуулар кеңешинин чечими менен 2 жылда бир жолу жаңыланат. Жаңылоо ББПны актуалдаштыруу жана илимдин, техниканын, маданияттын, экономиканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен окуу планын өркүндөтүү максатында жүргүзүлөт. Жогорку кесиптик билим берүү ББПсын жаңылоонун тартиби, формасы жана шарттары жогорку окуу жайдын окумуштуулар кеңеши тарабынан белгиленет.

11. ББПсын иштеп чыгуучуларынын жана эксперттеринин тизмеси

1. Магистратура бөлүмүнүн директору, п.и.к., доцент Султаналиева Ш.К.
2. Магистратура бөлүмүнүн доцентин м.а., п.и.к. Ашыров Э.Т.
3. Магистратура бөлүмүнүн доценти, э.и.к., Бекирова Д.О.
4. Магистратура бөлүмүнүн окутуучусу Асаналиева Ш.Т.
5. Магистратура бөлүмүнүн окутуучусу Султанова Б.К.
6. Магистратура бөлүмүнүн окутуучусу Максатова Б.М.

Жумуш берүүчү жана эксперт:

1. КР Улуттук статистика комитетинин, Нарын райондук бөлүмүнүн жетекчиси Мамбетов А.С.
- Магистратура бөлүмүнүн магистранты Касымбаева М.С.